

ATS 14: 1 KYRKOMÅLNINGAR I UPPLAND PRÅN MEDELTIDENS SLUT. 35

underverk komma stundom — mest på väggarna — till framställning; helgonen, deras under och martyrier fingo icke försummas, och till varning och afskräckande exempel borde äfven djäfvulens framfart i den syndiga världen framhållas.

Vid det urval, som således måste ske ur Biblia pauperums bildkrets, förfors nu som sagdt med stor frihet, och det är omöjligt att upptäcka, att någon princip därvid följts. Det synes ha berott helt och hållet på vare sig de ledande personernas sympatier eller snarare målarnes godtycke. Den i Biblia herskande grundtanken åsidosattes oftast; sällan tog man en hel tretalsgrupp ur densamma, utan sammanförde ofta bredvid hvarandra de scener ur en gammaltestamentlig persons lif, som spridda förekommo i Biblia pauperum och stundom brydde man sig ej om att fasthålla ens denna synpunkt. Men genom de åtföljande latinska verserna och bibelspråken kvarstod sammanhanget med förebilden — visserligen till upplysning endast för det lilla fåtal, som på grund af sin språkkunskap kunde hafva någon glädje och nytta däraf.

Att vid detta urval målarna varit de bestämmande, synes mig framgå icke blott af bristen på en genomgående synpunkt för fördelningen af bilderna i hvarje kyrka, utan äfven af den omständigheten, att somliga af Biblia pauperums bilder förekomma mycket ofta, andra däremot alldeles icke. Sällan påträffar man en tafla sporadiskt, utan antingen finnes den i flera kyrkor eller ock icke alls. Å ena sidan hade målarskolan således en gång för alla verkställt ett visst, godtyckligt urval, å den andra fasthölls traditionen för detta urval ganska strängt. Bevisen härpå finner man vid ett genomgående af de följande beskrifningarna öfver hvarje kyrka för sig; här skall jag blott såsom exempel framhäfva, att det mycket ofta förekommande Pingstundret aldrig åtföljes af sina